

Lektsioonid: Js 38:16–20; Ef 5:15–20

Pihikõne: Mt 24:11j

Jutlus: Lk 17:11–19

Laulud: 64 (1–5); 282 (1–6, 7); 226 (1–3); 392B (1–4)

Ja see sündis, kui Jeesus oli minemas Jeruusalemma, et ta läks Samaaria ja Galilea vahelt läbi. Ja kui ta jõudis ühte alevisse, tulid talle vastu kümme pidalitõbist meest, kes jäid eemale seisma. Ja nad tõstsid häält ja hüüdsid: „Jeesus, Õpetaja, halasta meie peale!” Ja neid nähes ütles Jeesus neile: „Minge näidake endid preestritele!” Ja sündis, et nad mineku ajal said puhtaks. Aga üks nende seast, nähes, et ta on paranenud, tuli tagasi Jumalat valju häälega ülistades ja langes silmili maha Jeesuse jalge ette teda tänades. Ja see oli samaarlane. Jeesus kostis: „Eks kümme ole saanud puhtaks? Kus on need üheksa? Kas muid ei ole leidunud, kes oleksid tulnud tagasi Jumalat ülistades, kui vaid see muulane?” Ja ta ütles talle: „Tõuse üles ja mine, sinu usk on su päästnud!”

Neil päevil 81 aastat tagasi, 1944. aasta suve lõpul ja sügise hakul valitses Eestis suur segadus. Eesti ajaloolaste koostatud kronoloogias (Eesti ajalugu. Kronoloogia. Tänapäev, 2015, lk 332) on kirjutatud ajavahemiku 17.–25. september 1944 kohta nii: „...Kellelgi ei õnnestu hankida tõsikindlat infot kiiresti muutuva olukorra kohta, rahva seas ringlevad mitmesugused kuuldused. Puudub selge rindejoon ja keskne juhtimine, killustatud väesalgad püüavad käepäraste vahenditega aeglustada Punaarmee pealetungitempot. Saksa pioneeriüksused õhivad majandusobjekte ja purustavad ühendusteid. Maanteid ummistavad taanduvad sõjaväekolonnid ja kümned tuhanded tsiviilpõgenikud. Läänerannik on täis põgenikke, kes loodavad leida mingit veesõidukit.“

Täna-homme 81 aastat tagasi tungisid Punaarmee tankidessandid Tallinna. Homme 81 aastat tagasi uputas nõukogude allveelaev Tallinnast lahkunud laatsaretlaeva Moero, mille reisijaist hukkus sadu inimesi. Ülehomme 81 aastat tagasi toimus eesti üksuste ja Punaarmee vahel Keila lahing.

Minu 10-aastane isa viibis oma vanemate ja õelastega septembris 1944 ühes paljudest põgenikevooridest teel Tartu lähedalt Haapsalu poole. Ta kirjutab oma mälestustes: „Hommikul tuli käsk lahkuda [Puurmanist] Viljandi suunas. Jälle asjad vankrile, truu poni ette ja koos pererahvaga liikuma! Viljandisse voore ei lastud, kästi liikuda kõrvalteid mööda Haapsalu suunas. Kas hirmust või massipsühhoosist haaratuna liikusime ikka lääne poole ... Meenub päikseline keskpäev kitsal metsavahelisel teel. Lahingumüra oli vaibunud ja sakslasi polnud ka liikumas. Voor liikus aina edasi. Äkki kihutas teel üksik mootorrattur ja hüüdis meist möödudes: *Russen kommen!* Seda kuulnud inimeste surmahirmu ja ahastust on võimatu kirjeldada! Voor koondus võimalikult teepervele ja hirmunud nägudega oodati punaväe saabumist...”

Neist meenutustest piisab, et tõdeda: 81 aastat tagasi käis meie maal verine sõda. Hukkusid paljud ja veel rohkem inimesi arvestas hukkamise võimalusega – nii need, kes olid end suurematel või väiksematel alustel andnud mere meelevalle alla, kui ka need, kes liikusid mandril põgenikevoorides ja sattusid pealetungivate nõukogude vägede kätte. Sõjaväelaste saatusest kõnelemata.

Hukkamise võimalusega arvestasid ka need meie tänase kirjakohta kümme pidalitõbist, keda Jeesus Samaaria ja Galilea vahel kohtas. Pidalitõbe peeti vanas Iisraelis parandamatuks haiguseks ja need kümme meest ootasid oma surma, liikudes koos mööda Palestiinat ringi.

Kuid järsku kohtavad nad Samaaria ja Galilea vahel meest, keda nad arvavad tundvat. See on ju suur õpetaja ja imetegija Jeesus Naatsaretlane, kes neile vastu tuleb! Nende südames ärkab lootuskiir ja nad hüüavad: „Jeesus, Õpetaja, halasta meie peale!“ Ja sünnib tõeline ime: nad pääsevadki oma kohutavast haigusest!

Ka 81 aastat tagasi Eestis võimutsenud pimedas kaoses pääses palju inimesi eluga. Läände jõudis umbes 70 000 inimest, nii omal käel põgenejaid kui organiseeritult evakueerunuid. Pääses ka neid, kes jäid või olid sunnitud jääma Eestisse.

See, et 81 aasta taguses suures ahistuses nii palju rahvast eluga pääses, on suur Jumala ime. Oleks võinud minna palju halvemini. Teame, et Läände pääsenud inimestele andsid võimaluse Sinimägedel peale tungivaid nõukogude vägesid kinni pidanud eesti sõjamehed Saksa armee koosseisus, samuti eestlaste väiksemad vastuhakud Keilas, Avinurmes ja mujal. Küllap kasutas Issand neid vapraid mehi ja naisi, et siiski paljusid päästa.

Piiblist saame teada, et see ongi Jumala viis toimida. Inimest sunnib inimese vastu kätt tõstma patust sündiv viha. Ent ka kõige suurema ahistuse aegadel ei jäta Jumal inimesi lõplikult maha, vaid annab osadele võimaluse pääseda. Mäletame ju Noa laeva lugu, mil Issand kahetses inimese loomist, kuid jättis siiski Noa ja tema pere elama. Edasi kõnelevad VT prohvetid nn Iisraeli jäägist, rühmakestest Iisraeli rahvast, kes jääb alles ka kõige suurema Jumala viha päevil, kui paljud hukuvad.

Miks Jumal niimoodi teeb? Vastuse annab Jeesus, kes ütleb Mt 24:22 pärast tulevase suure viletsuse kirjeldust: „Ja kui nende päevade arvu ei kahandataks, siis ei pääseks ükski, aga valitute pärast kahandatakse neid päevi.“

Kes on valitud? Kas need meie kirjakoha kümme pidalitõbist, kes Jeesust oma teekonnal kohtasid, olid valitud, et nad surmast pääsesid? Kas need, kes 1944. aastal teel Läände kohale jõudsid või mandri-Eesti sõjasegadustes eluga pääsesid, olid valitud?

Ei. Need kümme pidalitõbist polnud rohkem valitud kui need paljud pidalitõbised, kes mitte kunagi Jeesusega ei kohtunud ja surid oma haigusesse. 1944. aasta sügisel pääsenud eestlased polnud rohkem valitud kui need, kes tollal hukkusid.

Miks siis mõned pääsesid ja teised mitte? Kas ehk hukkunud olid Jumala ees rohkem süüdi, patusemad kui need, kes pääsesid?

Jeesus küsib sarnase küsimuse inimestelt, kes Lk 13:1jj jutustavad talle galilealastest, kes olid maavalitseja Pilaatuse tõttu hukkunud: „Kas te arvate, et need galilealased olid suuremad patused kui kõik muud galilealased, et nad seda on kannatanud? Ma ütlen teile, ei sugugi, vaid kui teie ei paranda meelt, hukute kõik nõndasamuti.“ Ja Jeesus toob siin ka teise näite: „Või arvate, et need kaheksateist, kelle peale langes Siiloahi torn ja nad ära tappis, olid suuremad võlglased kui kõik muud inimesed, kes Jeruusalemmas elavad? Ma ütlen teile, ei sugugi, vaid kui teie ei paranda meelt, hukute kõik nõndasamuti.“

Niisiis on asi meeleeparanduses. Inimene, kes imekombel pääseb surmasuust, on küll ellu jäänud, ent kui ta ei paranda meelt, ei pöördu usklikus tänumeeles Jumala poole, siis hukub ta ikkagi. Seevastu inimene, kes on oma elus meelt parandanud ja usus Jumala poole pöördunud, võib küll hukkuda, kuid ta pääseb sellegipoolest igavesse ellu Jumala juures!

Märkasime ju meie jutlusealuses loos, et too kümnes pidalitõbine, samaarlane sai küll pidalitõvest terveks, kuid Jeesus ütles talle sellegipoolest: „Tõuse üles ja mine, sinu usk on su päästnud!“ Niisiis ei lugenud Jeesus päästeks veel seda, et pidalitõbine oli oma haigusest pääsenud, vaid seda, et tema vahekord Jumalaga on nüüd usu läbi Jumala Pojasse korda saanud.

Inimesed, kes 1944. aasta suve lõpul ja sügise hakul tänu Jumala plaanile pääsesid, pääsesid Tema kiituseks ja Tema sõna kuulutamiseks järgmistele põlvkondadele.

Võiks veelgi üldistada ja öelda: see, et eesti rahvas jäi II maailmasõjas ja sellele järgnevas nõukogude okupatsioonis püsima on Jumala plaan, et maailmas – nii eestis kui välismaal – oleks inimesi, kes tänaksid Jumalat eesti keeles. Sest milleks muuks on Jumal lasknud 500 aastat tagasi näha ilmavalgust eestikeelseil trükiseil, lasknud sündida piiblitõlkeil ja võõrkeelsete kirikulaulude tõlkeil eesti keelde!

Me ei tohi oma rahva keerulist ajalugu tundes olla nagu need üheksa pidalitõbist, kes said pidalitõvest puhtaks, kuid ei tulnud selle peale, et Jeesust oma tervenemise eest veel tänada. Sest neile ei saanud Jeesus öelda: „Tõuse üles ja mine, sinu usk on su päästnud!“ Jeesus ütles seda muulasele, samaarlasele, keda kohalik rahvas, Aabrahami soost pärinevad juudid põlgasid ega pidanud oma rahva hulka kuuluvaks.

Jumal on eesti rahvale andnud võimaluse tema juurde tulla ja oma emakeeles teda oma pääsemise eest tänada. Kasutagem siis seda võimalust ja kutsugem selleks üles ka oma kaasmaalasi!

Aamen.